

Reactie Hans Suurmond

De praktijk rond participatie laat zien dat het minder maakbaar is, dan wellicht door de gemeente gewenst. Kijk naar de wens om een dorpsraad in Elst op te richten. Kijk naar de wensen vanuit de gezamenlijke dorpsraden in de gemeente.

Positief: We zien overdracht van beheer openbaar groen, wijkuitvoeringsplannen duurzaamheid, zorg- en buurtcirkels, het ontwikkelen van gemeenschapszin in De Pas (samenwerking gemeente, inwoners, corporatie, zorg- en welzijnsorganisaties). Bewoners nemen regie over hun leefwereld en zoeken brede samenwerking. Weg van de verkokering en naar een integrale benadering. Wat blijkt? De gemeente is nog niet zo ver. De uitvoeringsagenda wonen en zorg schetst wel deze richting. Er ligt een enorme kans om dit ook in de Omgevingsvisie een plek te geven. Maar de praktijk is nog anders. Als we kijken naar de reactie van de ambtenaar die de Omgevingsvisie moet schrijven ("ik maak eerst een stuk en daarna mag je een zienswijze geven"). Als we kijken naar bv. de groep ambtenaren die zich bezighoudt met de Pas Noord, dan blijkt dat het sociaal domein ontbrak. Dat betekent dat er niet nagedacht is over ontmoetingsmogelijkheden, gezamenlijk groenbeheer, bankjes om de loopafstand van oudere bewoners te vergroten. En zo kan ik nog wel doorgaan.

Toch zijn er ook hoopvolle activiteiten, zoals het wijkuitvoeringsplan in de wijk Brienenshof in Elst. Daar is sprake van een samenwerking tussen gemeente en inwoners, waarbij de gemeente onderzoekresultaten inbrengt en een bewonersgroep zorgt voor de communicatie en interactie met de wijkbewoners.

Ook de Gemeentewet biedt kansen: bewoners moeten betrokken worden bij niet alleen het formuleren van beleid, maar ook de uitvoering daarvan en de evaluatie.

De dorpsraden lijkt de gemeente onvoldoende serieus te nemen. Er wordt onvoldoende samen opgetrokken. Waarom niet een inspraakproces samen vormgeven? In mijn werkpraktijk blijkt telkens weer dat als er bewoners mee zorgen voor de uitnodiging van een bewonersbijeenkomst, er sprake is van een grotere opkomst en betrokkenheid.

In het licht van het bovenstaande is de definitie van participatie, zoals bijvoorbeeld rond de Omgevingswet is geformuleerd, verouderd. Het gaat niet meer om meepraten en meebeslissen, maar samen uitvoering geven aan wensen, ideeën en plannen. In de uitwerking van participatie bij de Omgevingswet komt dit wel goed aan de orde. Maar dat gaat niet vanzelf. Daar is een uitgewerkte visie voor nodig, gericht op het faciliteren van bewoners, en training van ambtenaren en consistentie en integraliteit. Alleen dan ontstaat er bij bewoners voldoende vertrouwen om met de gemeente de handen ineen te slaan. Bewoners staan te springen om zo samen aan de slag te gaan. Soms met de gemeente, soms met een ontwikkelaar of een zorgpartij. Veel meer dan nu kan de gemeente stimuleren dat die samenwerking daadwerkelijk wordt aangegaan. Nu is de houding van de gemeente te vrijblijvend en afwachtend. Als een ontwikkelende partij hier in gebreke blijft, kan de gemeente de participatie (deels) zelf oppakken.

Soms is er sprake van tegengestelde belangen. Zoek dan naar consent. Een plan wordt dan pas uitgevoerd wanneer niemand daartegen een beargumenteerd bezwaar heeft.

Ik vind het overigens niet bemoedigend dat de modelverordening al in december 2024 beschikbaar is gekomen en nu – twee jaar later – nog steeds niet is geïmplementeerd in Overbetuwe. Daarbij lijkt de voorgestelde keuze voor variant 2 goed aan te sluiten bij mijn betoog. Een expliciete opname van het Uitdaagrecht in die variant ontbreekt echter. Een inkadering daarvan geeft voor bewoners meer duidelijkheid over de mogelijkheden ervan.